

Sygn. akt II PK 48/08

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf (sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

w sprawie z powództwa G. Ś.

przeciwko Bankowi [...] Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.

o odszkodowanie za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem, odprawę pieniężną, wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 października 2008 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 23 maja 2007 r.,

1. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1, 3, 4 w zakresie, w którym oddalono powództwo o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe oraz rozstrzygnięto o kosztach z tym związanych i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego,

2. dalej idąca skargę kasacyjną powódki oddala.

Uzasadnienie

Powódka G. Ś. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od Banku [...] S.A. w K. odszkodowania za nieuzasadnione zwolnienie z pracy, odprawy pieniężnej oraz wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych w okresie od 1 stycznia 2002 r. do 15 października 2002 r. W uzasadnieniu powódka podała, że przyczyna zwolnienia wskazana przez pracodawcę jest niezgodna z prawdą, gdyż faktycznym powodem rozwiązania stosunku pracy jest restrukturyzacja spółki związana z połączeniem z Bankiem [...] S.A. w W. Powódka podniosła także, że wykonywała pracę w godzinach nadliczbowych w wymiarze dwóch godzin dziennie na polecenie pracodawcy przekazywane jej ustnie bądź drogą elektroniczną.

Pozwany Bank [...] S.A. w W. (następca Banku [...] S.A. w K.) wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 13 października 2006 r. Sąd Rejonowy [...]VI Wydział Pacy i Ubezpieczeń Społecznych zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6.879,65 tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2006 r. do dnia zapłaty, nadając rygor natychmiastowej wykonalności co do kwoty 4.488,33 zł. W pozostałym zakresie powództwo oddalił. Ponadto, zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2.025 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazał pobrać od powódki kwotę 1.154,64 zł, a od pozwanego kwotę 646,65 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem wynagrodzenia biegłego, którego koszty zostały tymczasowo pokryte z sum Skarbu Państwa.

Apelację złożyły obie strony.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w części dotyczącej orzeczenia o wynagrodzeniu za pracę w godzinach nadliczbowych wnosząc o jego zmianę przez oddalenie powództwa lub o uchylenie wyroku w tej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zaskarżył ponadto pkt IV wyroku wnosząc o jego zmianę przez zwolnienie pozwanego od kosztów wynagrodzenia biegłego. W uzasadnieniu pozwany stwierdził, iż nie zostało udowodnione, że powódka pozostawała w pracy codziennie godzinę dłużej a czas ten miał charakter pracy w

godzinach nadliczbowych. Zdaniem pozwanego świadkowie wyrażali się w sposób nieprecyzyjny, a wyjątkowo mała efektywność pracy G. Ś. nie wymuszała pozostawania w pracy po godzinie 16.00.

Powódka w apelacji zaskarżyła wyrok Sądu pierwszej instancji w zakresie, w którym oddalił jej roszczenia zarzucając temu wyrokowi naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Zdaniem powódki doszło także do naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 30 § 4 k.p., art. 45 § 1 k.p. oraz art. 8 w zw. z art. 10 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczegółowych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. Nr 90, poz. 844 ze zm.). Powódka wniosła o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie, w przypadku stwierdzenia, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na zmianę zaskarżonego orzeczenia – o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy [...] w W. wyrokiem z dnia 23 maja 2007 r. oddalił apelację powódki, zmienił - na skutek apelacji pozwanego - wyrok Sądu Rejonowego [...] w W. w ten sposób, że powództwo o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe oddalił, obciążył powódkę kosztami procesu oraz kosztami związanymi z wynagrodzeniem biegłego.

Motywy wyroku Sądu drugiej instancji są ogólnikowe i lakoniczne. Na s. 5 i 6 in fine uzasadnienia Sąd Okręgowy przychylił się do ustaleń Sądu pierwszej instancji i podkreślił, iż zwolnienie powódki z pracy nie było związane z restrukturyzacją, a podana przyczyna wypowiedzenia była konkretna i zrozumiała, co nie uwłącza art. 30 § 4 k.p.

Na s. 8 po szerokim wykładzie na temat znaczenia art. 45 k.p. i art. 233 k.p.c. Sąd Okręgowy podniósł, iż wyrok Sądu pierwszej instancji nie narusza art. 233 k.p.c. bowiem Sąd Rejonowy prowadził wszechstronne badanie materiału dowodowego, wnikliwie uzasadnił dokonaną ocenę twego materiału, szczegółowo wyjaśniając, którymi dowodami i dlaczego dał wiarę. W motywach orzeczenia Sąd Okręgowy nie wyjaśnił powodów zmiany wyroku Sądu Rejonowego w zakresie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 23.V.2007 r., złożyła powódka, zaskarżając to orzeczenie w całości i zarzucając mu na podstawie art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

- 1) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 30 § 4 Kodeksu pracy przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę była konkretna i zrozumiałą dla powódki,
- 2) naruszenie prawa materialnego w postaci art. 45 § 1 Kodeksu pracy poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę była rzeczywista i prawdziwa,
- 3) naruszenie prawa materialnego w postaci art. 8 w związku z art. 10 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. nr 90, poz. 844 ze zm.) przez jego niezastosowanie,
- 4) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 §1 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez ocenę wiarygodności dowodów w postaci zeznań świadka [...], z przekroczeniem zasad wynikających z powyższego artykułu, tj. bez wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego oraz naruszenie art. 238 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez niewyjaśnienie, dlaczego Sąd nie dał wiary w części zeznaniom T. B. i zeznaniom powódki,
- 5) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 391 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 328 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego mogące mieć wpływ na wynik sprawy przez niewystarczające wyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jego podstawy faktycznej i prawnej, a w szczególności przyczyn, dla których Sąd nie uwzględnił zarzutów powódki podniesionych w apelacji,
- 6) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 378 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego mogące mieć wpływ na wynik sprawy przez nie rozpatrzenie wszystkich zarzutów apelacji tj. nie ustosunkowanie się w ogóle do zarzutu nr 2) podniesionego w apelacji, nie wyjaśnienie dlaczego Sąd drugiej

instancji odebrał powódce wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych przyznane Jej w wyroku Sądu pierwszej instancji (tj. dlaczego zmienił wyrok Sądu Rejonowego w pkt 1) oraz dlaczego nie uwzględnił roszczenia powódki o wynagrodzenie z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych pomimo, iż w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji biegły wyliczył kwotę tego wynagrodzenia.

Przedstawiając zarzuty skarżąca wносиła o :

- przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. oraz
- o uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania – przy uwzględnieniu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie trzeba podnieść, iż Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną jedynie w granicach podstaw i w granicach zaskarżenia, biorąc pod uwagę z urzędu, lecz w granicach zaskarżenia nieważność postępowania (art. 398¹³ k.p.c.). Stąd analizie prawnej poddane zostały w niniejszej sprawie jedynie podstawy i granice zaskarżenia wskazane przez składającego skargę kasacyjną. Wypada także wskazać, iż ratio skargi kasacyjnej jako środka odwoławczego nie jest zwalczanie ustaleń stanowiących podstawę wydania zaskarżonego orzeczenia. Kasacja nie może zatem być uzasadniona sprzecznością istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego w sprawie (art.398³ § 3 k.p.c.).

Biorąc pod uwagę te ogólne spostrzeżenia Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie uznał, iż skarga kasacyjna jest tylko częściowo uzasadniona. Sprawa dotyczyła dwóch zasadniczych roszczeń, a mianowicie odprawy i odszkodowania z tytułu nieuzasadnionego przyczynami leżącymi po stronie pracownika zwolnienia z pracy oraz wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Sąd pierwszej instancji zasądził na rzecz powódki jedynie wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, sąd drugiej instancji utrzymując wyrok

sądu pierwszej instancji w przedmiocie roszczeń związanych z wadliwym rozwiązaniem stosunku pracy zmienił to orzeczenie w zakresie roszczenia o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, w ten sposób, że oddalił powództwo. W efekcie wszystkie roszczenia powódki zostały oddalone.

Skarga kasacyjna zarzuca sądowi drugiej instancji naruszenie prawa procesowego i materialnego w zakresie obu roszczeń, zmierzając do uchylenia wyroku .

W pierwszym rzędzie odniesienia wymagają zarzuty naruszenia prawa procesowego, gdyż jedynie na podstawie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego możliwa jest ocena trafności zastosowania prawa materialnego.

W skardze kasacyjnej strona powodowa zarzuca wyrokowi Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 maja 2007 r. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c., co mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Zarzut ten jest uzasadniony jedynie w zakresie braku motywów wyroku sądu drugiej instancji, odnoszących się do punktu pierwszego orzeczenia, a zatem braku podania powodów, które skłoniły sąd drugiej instancji do zmiany wyrok sądu rejonowego w przedmiocie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Takie działanie sądu drugiej instancji doprowadziło w efekcie do oddalenia powództwa w całości i to bez uzasadnienia. Już w tym miejscu wypada wskazać, iż judykatura dopuszcza, aczkolwiek wyjątkowo, by naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. wypełniało podstawę kasacyjną, o której mowa w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Może to mieć miejsce wówczas, gdy skutek uchybienia wymaganiom wynikającym z art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (por. ostatnio wyrok SN z dnia 19 września 2007 r. sygn. akt. II CSK 175/07; wyrok SN z dnia 7 listopada 2007 r. , sygn. akt II CSK 390/07; wyrok SN z dnia 9 listopada 2007 r., sygn. akt. V CSK 263/07; wyrok SN z dnia 28 listopada 2007 r., sygn. akt. V CSK 288/07; wyrok SN z dnia 11 stycznia 2008 r., sygn. akt. V CSK 240/07, wyrok SN z dnia 6 lutego 2008 r., sygn. akt. II CSK 421/07, wyrok SN z dnia 11 kwietnia 2008 r., sygn. akt. II CSK 615/07, postanowienie SN z dnia 29 maja 2008 r. , sygn. akt. II CSK 58/08, postanowienie SN z dnia 29 maja 2008 r., sygn. akt. II CSK 59/08) . Tak sprawa przedstawia się w niniejszej sprawie w zakresie braku podania motywów zmiany wyroku sądu rejonowego i oddalenia powództwa w przedmiocie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Z jednej strony

bowiem z uzasadnienia orzeczenia wynika, że Sąd Okręgowy w W. podziela argumentację i wszechstronne rozważania sądu pierwszej instancji, a także dokonaną przez ten sąd ocenę materiału dowodowego, z drugiej strony nie wynika natomiast dlaczego Sąd Okręgowy w W. godząc się na przedstawioną w wyroku pierwszej instancji ocenę stanu faktycznego sprawy i ocenę materiału dowodowego feruje inne rozstrzygnięcie, oddalając powództwo w tej części, w której sąd rejonowy zasądził świadczenie. W ten sposób Sąd Okręgowy w W. w zaskarżonym wyrokiem doprowadził do powstania sprzeczności między uzasadnieniem orzeczenia, a jego sentencją, co uniemożliwia ocenę zasadności skargi kasacyjnej w tym zakresie i pozwala na subsumcję art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. i konstatację, iż skarga kasacyjna w tym zakresie jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.. W sprawie bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się strona powodowa składająca skargę kasacyjną. W tym zatem zakresie wyrok Sądu Okręgowego w W. wymaga uchylenia, celem przeprowadzenia właściwego postępowania w przedmiocie zasadności prawa powódki do wynagrodzenia za godziny nadliczbowe.

W pozostałym zakresie skarga jest bezzasadna, a wyrok nie narusza prawa.

Zarzut zawarty w skardze kasacyjnej jakoby orzeczenie naruszało art. 378 k.p.c. oraz art. 233 k.p.c. w rzeczywistości zmierza do ustalenia stanu faktycznego i z uwagi na art. 398³ § 3 k.p.c. wymyka się spod kognicji Sądu Najwyższego.

Zarzuty naruszenia prawa materialnego, a w szczególności art. 30 § 4 k.p. a art. 45 § 1 k.p., art. 8 w zw. z art. 10 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. nr 90, poz. 844 ze zm.) nie znajdują potwierdzenia w zebranych i przyjętych przez sąd drugiej instancji (aczkolwiek w lakoniczny sposób) materiale dowodowym sprawy i prawidłowej jego ocenie, dokonanej w ramach art. 233 k.p.c. Zarzut naruszenia wskazanych norm przez wadliwe ich zastosowanie nie jest też zasadny w świetle wypowiedzi nauki i judykatury. W szczególności konstatacja ta dotyczy możliwości dokonania wypowiedzenia z przyczyn leżących po stronie pracownika w trakcie trwania tzw. zwolnień grupowych, bez konsekwencji prawnych wynikających z powołanej ustawy. Innymi słowy pracownik, któremu wypowiedziano umowę o pracę z

powodów leżących po jego stronie nie korzysta z prawa do odprawy i innych uprawnień wynikających z ustawy z 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U Nr 90, poz. 844 ze zm.) lub/i z przepisów wewnętrznych pracodawcy określających prawa do świadczeń związanych ze zwolnieniami pracowników wynikającymi z restrukturyzacji.

Z tych względów, biorąc pod uwagę art. 398¹⁵ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

/tp/